

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 239

van **FILIP BRUSSELMANS**

datum: 26 februari 2020

aan **MATTHIAS DIEPENDAELE**

VLAAMS MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING, WONEN EN ONROEREND ERFGOED

Archeologisch depotbeleid - Stand van zaken

Archeologie en het beleid ter zake is lange tijd een stiefmoederlijk behandelde wetenschappelijke discipline geweest in ons land. Gelukkig is er de laatste jaren een kentering ten goede vast te stellen.

1. Kan de minister meedelen hoeveel en welke onroerenderfgoeddepots momenteel erkend zijn door de Vlaamse overheid en aan welke criteria zij dienen te voldoen?
2. Klopt het dat West-Vlaanderen en Limburg niet over een provinciaal onroerenderfgoeddepot beschikken?
3. In hoeverre ontvangen deze onroerenderfgoeddepots steun van de Vlaamse overheid?
4. Sinds 2018 is voor het archeologisch vervolg- en syntheseonderzoek een bijkomend subsidiestelsel van kracht dat alle actoren binnen de Vlaamse archeologiesector (met uitzondering van het agentschap Onroerend Erfgoed en de federale wetenschappelijke instellingen) toelaat onderzoeksprojecten in te dienen die louter gericht zijn op potentiële kenniswinst.

Hoeveel subsidies werden sinds de invoering van dit stelsel aangevraagd? Hoeveel werden er ingewilligd en voor welke projecten?

5. Heeft de minister nog nieuwe initiatieven ter ondersteuning van de archeologische sector in Vlaanderen gepland?

ANTWOORD

op vraag nr. 239 van 26 februari 2020

van **FILIP BRUSSELMANS**

1. Er zijn op dit moment 15 erkende onroerenderfgoeddepots, inclusief het depot van het agentschap Onroerend Erfgoed:

1. Onroerenderfgoeddepot Agentschap Onroerend Erfgoed
2. Provinciaal Archeologisch Depot (Antwerpen)
3. Erfgoeddepot Stad Antwerpen
4. Erfgoeddepot Noorderkempen
5. Onroerenderfgoeddepot Mechelen
6. De Zwarte Doos (Gent)
7. Onroerend Erfgoeddepot Waasland
8. Provinciaal Erfgoedcentrum
9. Archeodepot Velzeke
10. Solva Archeologisch Depot
11. De Pakhuizen (Brugge)
12. Potyze
13. Trezoor
14. Agilas
15. Onroerend Erfgoeddepot Vlaams-Brabant

Enkel permanente organisaties met rechtspersoonlijkheid en waarvan de opslaginfastructuur in Vlaanderen ligt, kunnen een erkenningsaanvraag indienen.

Om de kwaliteitsvolle en duurzame bewaring van onroerend erfgoed te garanderen, moet een depot aan de volgende voorwaarden voldoen om een erkenning te krijgen:

- 1° de organisatie vervult een receptieve functie voor archeologische ensembles, archeologische artefacten of onderdelen van beschermd onroerend erfgoed, afkomstig uit het Vlaamse Gewest, die permanent of tijdelijk ex situ worden bewaard en ze beschikt daarvoor over adequate middelen;
Om dat te staven toont de organisatie aan dat ze:
 - a) beschikt over een aangepaste depotruimte voor langdurige opslag om de collectie duurzaam te bewaren;
 - b) werkt volgens de principes van gescheiden opslag met gecontroleerde bewaaromstandigheden;
 - c) beschikt over een afzonderlijke transitruimte en een afzonderlijke raadpleegruimte;
 - d) beschikt over voldoende gekwalificeerd personeel, afhankelijk van de omvang van de collectie en de aard van de instelling, om die receptieve functie te vervullen. Ten minste een van de personeelsleden heeft het beheer van het depot in zijn takenpakket en fungeert als aanspreekpunt voor de werking van het onroerenderfgoeddepot.
- 2° de organisatie schakelt zich in binnen het Vlaamse en provinciale depotbeleid. Om dat te staven toont de organisatie aan dat:
 - a) haar depotprofiel is bepaald in overleg met de andere erkende onroerenderfgoeddepots;

- b) afspraken zijn gemaakt over de uitoefening van de receptieve functie voor onroerend erfgoed en de afstemming van de depotprofielen met de andere erkende onroerendergoeddepots;
- c) haar kennis en expertise op een actieve manier ter beschikking worden gesteld;

3° de organisatie toont een kwaliteitsvolle inhoudelijke werking aan.

Om dat te staven toont de organisatie aan dat ze beschikt over:

- a) een geschreven depotplan met daarin minstens:
 - 1) een missie, visie en plan van aanpak over de receptieve functie van het depot, het depotprofiel en de aanvaardingsvoorwaarden;
 - 2) een registratieplan, een calamiteitenplan en een stopzettingsscenario;
- b) een digitaal ontsloten systeem voor informatiebeheer, documentatie en registratie waardoor het mogelijk wordt het onroerend erfgoed dat zich tijdelijk of permanent ex situ bevindt te traceren;
- c) een globale beschrijving van de aanwezige collectie op metaniveau en van de materiële toestand van de aanwezige collectie op metaniveau, van de depotruimten en van de actieve en preventieve maatregelen tot het behoud van de aanwezige collectie;
- d) een geschreven kwaliteitshandboek waarin de principes van interne kwaliteitszorg worden gehanteerd, dat een continu verbeteringsproces waarborgt, met verwijzing naar de gehanteerde algemeen aanvaarde standaarden en deontologische regels, binnen een jaar na de erkenning;
- e) een geschreven publieks- en onderzoeksbeleid:
 - 1) waarin wordt aangegeven dat het onroerendergoeddepot minstens een dag per week, al dan niet op afspraak, geopend is voor bezoekers;
 - 2) waarin de bruikleenregels worden bepaald om stukken in bruikleen te geven en het zo mogelijk te maken dat stukken worden tentoongesteld aan een breder publiek;
 - 3) waarin wordt aangetoond op welke manier de stukken beschikbaar worden gesteld voor wetenschappelijk onderzoek en hoe dat onderzoek wordt gefaciliteerd;

4° de organisatie voert een degelijk zakelijk beleid zodat er voldoende garanties worden gegeven dat het onroerendergoeddepot in de toekomst blijft bestaan.

Om dat te staven toont de organisatie aan dat ze beschikt over:

- a) een missie en doelstellingen die in overeenstemming zijn met de erkenningsvoorwaarden;
- b) een organisatiestructuur waarbij er duidelijke afspraken zijn over procedures en bevoegdheden en waarbij een interne controle wordt georganiseerd;
- c) een degelijk personeelsbeleid dat is aangepast aan de schaalgrootte van de organisatie, waarbij minstens ieder personeelslid beschikt over een functiebeschrijving, periodiek wordt geëvalueerd en de mogelijkheid krijgt om zich bij te scholen;
- d) een archiefsysteem voor het eigen archief van de organisatie.

2. Er zijn in West-Vlaanderen en Limburg geen provinciale depots die als onroerendergoeddepot erkend zijn. West-Vlaanderen beschikt wel over drie erkende onroerendergoeddepots. In Limburg zijn er op dit moment geen erkende onroerendergoeddepots.

3. Erkende onroerendergoeddepots kunnen een subsidie aanvragen. Van de 15 erkende depots subsidieert de Vlaamse overheid er 14; het depot van het agentschap kan geen beroep doen op subsidies. De Vlaamse overheid faciliteert ook de bijeenkomsten van het Vlaams Depotnetwerk.

4. In 2018 waren er 21 subsidieaanvragen voor het archeologisch vervolg- en syntheseonderzoek, waarvan er negen werden toegekend. In 2019 waren er 14 subsidieaanvragen, waarvan er zes werden toegekend. Hieronder vindt u een overzicht van de onderzoeksprojecten met het toegekende subsidiebedrag:

Toegekende subsidies voor archeologisch vervolg- en syntheseonderzoek 2018		
Aanvrager	Titel	Subsidiebedrag
Archeo The Loop vzw	Vroegmiddeleeuws Maalte onder The Loop: Een nieuwe blik op het grootschalig archeologisch onderzoek van de 7de tot 9de eeuwse nederzetting in Sint-Denijs-Westrem (Gent, Oost-Vlaanderen).	48.000
Stad Gent	Pijpen voor Malta: Gentse Kleipijpjes uit de periode 1600-1900 in archeologisch en sociaal cultureel perspectief.	91.000
Stad Antwerpen	Het DNA van stadswording: de vroegstedelijke nederzetting van Antwerpen, late 9 ^{de} -11 ^{de} eeuw.	178.000
Intergemeentelijk samenwerkingsverband SOLVA	Door de bomen het bos zien. Een landschapsreconstructie van een microregio in de Zuid-Vlaamse leemstreek tussen de late ijzertijd en het begin van de late middeleeuwen.	99.000
Vlaams Erfgoedcentrum bvba	Een artisaanaal kwartier van een laat-Karolingisch tot volmiddeleeuws domein te Rotselaar-Wijngaard? Archeologische analyse en historisch-landschappelijk onderzoek.	164.000
Traceolab, Universiteit Luik	Functioneel onderzoek van Laat-Paleolithische en Vroeg-Mesolithische sites in Vlaanderen.	125.000
Vlaams Erfgoedcentrum bvba	Op zoek naar nieuw geluk? Een bijzonder grafveld bij de Beukenbergweg in de vroege jaren van de Romeinse stad Tongeren.	127.000
Triharch onderzoek & advies bvba	Archeologisch syntheseonderzoek 2018: Het Romeins wegennet in Vlaanderen.	102.000
Universiteit Gent	Syntheseonderzoek archeologie: loopgraven uit de Eerste Wereldoorlog.	66.000
Totaal		1.000.000
Toegekende subsidies voor archeologisch vervolg- en syntheseonderzoek 2019		
Aanvrager	Titel	Subsidiebedrag
Elly Heirbaut, LARes bvba	Een archeologisch perspectief op de evolutie van de houtbouw in de Antwerpse Kempen	168.087
Jeroen Vanden Borre, Archeologie en Erfgoed bvba	Zoeken naar steentijd artefactensites... of niet? De criteria voor het bepalen van de aanpak voor prospectie met ingreep in de bodem in de preventieve archeologie in Vlaanderen	172.117
Wouter Gheyle, Universiteit Gent	Syntheseonderzoek - Conflictarcheologie van de Tweede Wereldoorlog in Vlaanderen	158.250
Maarten Larmuseau, KULeuven	De genetische en archeologische synthese van een Merovingisch grafveld aan de Vlaamse Kust	164.300
Henk van der Velde, Vlaams Erfgoed Centrum bvba	Potstallen, een landbouwinnovatie uit de Romeinse tijd van Vlaamse bodem?	158.010

Johan Smet, Erfpunt - cel Onderzoek	Het geschrinkt vierbeukig bouwtype: een studie naar bewoning in de late ijzertijd en vroeg-Romeinse periode in Vlaanderen	141.014
Totaal		961.778

5. Er is het gezamenlijk initiatief van de administraties Onroerend Erfgoed en Cultuur voor een onderzoek naar de ontsluiting van de resultaten van archeologisch onderzoek voor een breed publiek. Dit onderzoek werd uitbesteed aan het Instituut voor Publieksgeschiedenis (IPG) van de Universiteit Gent. De resultaten van dit onderzoek worden nog voor de zomer verwacht en zullen in het najaar aan de ruime sector meegedeeld worden. Het onderzoeksteam kijkt naar de manier waarop kennis uit archeologisch onderzoek momenteel gedeeld wordt en onderzoekt op welke manier deze informatie nog sneller/beter gedeeld kan worden met het brede publiek.